

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **Ž. M.** zast. otcem: Z. Y., právně zastoupena Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou v Brně, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 4. 2008, č. j. 28 Az 81/2007 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené advokátce stěžovatelů Mgr. Pavle Zámečnickové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 16. 11. 2007, č. j. OAM-1-858/VL-01-K04-2007 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalované Ministerstvo vnitra neudělilo žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Krajského soudu v Hradci Králové žalobou, který ji rozsudkem ze dne 9. 4. 2008, č. j. 28 Az 81/2007 - 27, zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že výsledek správního řízení žalobkyně se musel odvíjet od přednesů jejího zákonného zástupce a od konečného rozhodnutí soudu ohledně žalob jejich rodičů; je totiž nepochybné, že žalobkyně vzhledem ke svému útlému věku nemohla mít žádné zkušenosti v zemi původu, což ostatně její zákonný zástupce ani netvrdil. Podstata pronásledování otce žalobkyně měla spočívat v tom, že měl být obtěžován policií a obviňován z terorismu proto, že v roce 2003 přistoupil na tzv. „čistý islám“. V případě návratu hrozí otci žalobkyně uvěznění, což pro žalobkyni představuje hrozbu bezprizornosti. Krajský soud se nicméně ztotožnil s posouzením situace žalobkyně tak, jak je provedl žalovaný. Z jím opatřených zpráv

vyplývá, že komunity nezávislých muslimů mají možnost svou víru svobodně praktikovat, pakliže se neprotiví zákonu o povinné registraci. Žalobkyně prostřednictvím svého zákonného zástupce v zásadě vyjadřovala nespokojenost se stavem dodržování lidských práv včetně náboženské svobody, aniž by sama vyvíjela jakoukoli činnost či takovou činnost vyvíjet mohla. V tomto směru krajský soud odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Obavy z uvěznění rodičů soud neshledal jako pravděpodobné, oba vycestovali na turistické vízum za účelem léčebného pobytu, zemi opustili s vlastními cestovními doklady, vyjma tvrzené dlouhé letištní kontroly bez potíží. Ve smyslu § 13 zákona o azylu pak nebyly zjištěny informace, která by žalovaného zavazovaly k podrobnějším úvahám ve smyslu daného ustanovení; obdobný závěr náleží i posouzení § 14b zákona. Krajský soud dále konstatoval, že rozhodnutí správního orgánu, v němž bylo použito správní uvážení (§ 14 zákona o azylu), může soud přezkoumat jen po formální stránce a po věcné stránce pouze v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze správním uvážením stanovené. O takový případ se v projednávané věci nejednalo. Konečně ani v části rozhodnutí, kterou žalovaný nepřiznal žalobkyni doplňkovou ochranu, soud neshledal nelogičnost nebo pochybení. Žalobkyně netvrdila a ani žalovanému či krajskému soudu není (nebyla) známa informace, nasvědčující závěru, že by její návrat představoval rozpor s mezinárodními závazky. Neudělení azylu či doplňkové ochrany nelze posoudit jako postoj České republiky, který by byl v rozporu s veřejným zájmem.

Rozsudek napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž nepřímou odkazuje na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Uvedla, že o mezinárodní ochranu požádala její rodina z důvodu pronásledování kvůli vyznávání tzv. „čistého islámu“; povinnost registrace vyznavačů této víry však otec stěžovatelky vnímal jako omezení své svobody. Vzhledem k tomu, že otec byl pronásledován státním orgánem, pouze logickým následkem jeho chování bylo, že pomoc u orgánů státu nehledal. Navíc jeho policejní výsledky nesměřovaly k registraci vyznání, nýbrž k udávání souvěrců. Z důvodu nízkého věku žalobkyně hraje tato okolnost v jejím životě významnou roli, neboť pro svou nesamostatnost sdílí osud svých rodičů. Žalovaný se však s relevantním důvodem (pronásledování z důvodu náboženství) nevypořádal a vycházel pouze z obecných informací a nezvážil konkrétní situaci stěžovatelky. Takový postup odporuje § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Dále podotýká, že kdyby žalovaný skutečně posuzoval žádosti celé rodiny společně, pak by mu nemohlo ujít, že otec stěžovatelky doplnil svou žádost o další dokumenty prokazující perzekuci muslimů, což žalovaný nevzal v úvahu, a tudíž zjišťování skutkové podstaty vedl záměrně k neudělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka taktéž napadá neudělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) a odkazuje i na odůvodnění rozsudku, v němž krajský soud připustil, že je v této části napadené rozhodnutí kusé, a tudíž nepřezkoumatelné. Závěrem stěžovatelka poukazuje na porušení § 2 odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný rozhodnutím ze dne „3. 4. 2009, č. j. OAM-6/VL-20-12-2006“ vyhověl žadateli, jenž opustil Kazachstán taktéž kvůli pronásledování z důvodu náboženství. Oba případy jsou skutkově téměř shodné, a proto zde vznikly neodůvodněné rozdíly při rozhodování.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu ustanovení § 104 a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky a je podmíněn již zmíněným přesahem jejich vlastních zájmů.

Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb., s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

K otázce legitimacy požadavku na registraci náboženských skupin se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil například v rozsudku ze dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98; konkrétně postavením vyznavačů tzv. „čistého islámu“ v Kazachstánu se zabýval např. v rozsudku ze dne 5. 12. 2007, č. j. 3 Azs 89/2007 - 68, či v usnesení ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Azs 57/2008 - 53 (všechny dostupné z <http://www.nssoud.cz>). Na základě nich lze shrnout, že požadavek na registraci náboženských skupin, upravený příslušnými zákony, není do té míry diskriminační, aby ho bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stát má možnost svobodu projevu náboženského vyznání omezit, jsou-li taková omezení předepsaná zákonem a jsou-li nutná k udržení veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví, morálky nebo ochraně základních práv a svobod jiných osob. V dané věci je podstatné, že otec stěžovatelky byl nečinný a nevyužil žádných dostupných prostředků pro svou ochranu (např. z informace UNHCR z 18. 5. 2006 vyplývá, že proběhl soudní proces se sufijskou komunitou, která patří mezi tzv. „pravé muslimy“, ale soud rozhodl ve prospěch této komunity). Jestliže tedy stěžovatelka, resp. její otec jednání policie s jinými kazašskými státními orgány vůbec neřešili, nelze ani predikovat, že by jim případná pomoc byla odepřena (obdobně viz rozsudek ze dne 25. 8. 2006, č. j. 8 Azs 170/2005 - 90, dostupný z <http://www.nssoud.cz>). K samotným postupům policejních orgánů v Kazachstánu, stejně jako k údajné korupci panující v jejich kruzích, se Nejvyšší správní soud již taktéž v minulosti obecně vyjádřil, a to např. ve svém rozsudku ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75 (dostupný z <http://www.nssoud.cz>),

a i v této souvislosti dovodil, že stěžovatelé především musí vyčerpat možnosti ochrany dostupnými vnitrostátními prostředky a teprve selžou-li tyto, lze dále uvažovat o možném naplnění azylových důvodů ve smyslu § 12 zákona o azylu.

S ohledem na výše uvedené je tedy zřejmé, že závěr krajského soudu, dle kterého stěžovatelka (resp. její otec) v průběhu správního řízení neuvedli žádné skutečnosti, které by byť jen naznačovaly, že by jejich rodina byla ve vlasti vystavena pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných (§ 12 zákona o azylu) je zcela v souladu s ustálenou judikaturou zdejšího soudu.

Pokud jde o námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, názor krajského soudu dle kterého ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů především na stěžovatelce, resp. jejím otci, odpovídá judikatuře Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 - 37, dostupný z <http://www.nssoud.cz>). Za situace, kdy stěžovatelka (její otec) fakticky žádné azylově relevantní důvody neuváděli, tedy neupřesnili o jaké konkrétní excesy ze strany veřejné moci mělo z důvodu náboženského vyznání rodiny ve vztahu k jejím členům docházet, nelze hovořit ani o důkazní nouzi, potřebě blíže objasnit stěžovatelkou (jejím otcem) uváděné skutečnosti, či přechodu důkazního břemene na správní orgán.

K námitce, že krajský soud a žalovaný vycházeli pouze z obecných informací, aniž by zohlednili konkrétní situaci stěžovatelky a její rodiny, lze odkázat například na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79 (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), dle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazena zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.*

K neudělení azylu z humanitárních důvodů Nejvyšší správní soud (např. ve svém rozsudku ze dne 21. 5. 2005, č. j. 7 Azs 116/2005 - 47, na <http://www.nssoud.cz>) opakovaně vyslovil, že smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v možnosti správního orgánu azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádný z důvodů taxativně stanovených v § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán tak může reagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (například udělování azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou) ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených principů demokratického a právního státu.

Pokud se týká aplikace doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (dříve překážky vycestování), Nejvyšší správní soud konstatuje že tu je možné přiznat žadateli o azyl i v případě, kdy nesplňuje důvody pro udělení azylu, avšak pokud existuje důvodná

obava, že by mu po navrácení do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu nebo pokud by vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky). Nejvyšší správní soud se již dříve v případech týkající se vyznavačů tzv. „čistého islámu“ vyjádřil i k otázkám nutnosti udělení tzv. doplňkové ochrany. Ve svém rozsudku ze dne 21. 5. 2005, č. j. 3 Azs 24/2008 - 73 (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), dospěl k závěru že např. podle informací Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (kterého jistě nelze podezírat ze zaujatosti) z května 2006 nejsou nezávislí muslimové k Kazachstánu vystaveni žádné perzekuci ani nátlaku a neexistují ani žádné informace o tom, že by byli vystavováni pravidelným domovním prohlídkám, s výjimkou osob podezřelých ze členství v Hizb-ut-Tahrir. Navíc to, zda se stěžovatelčin otec dostane do konfliktu s místními zákony, je ve velké míře závislé na jeho dalším jednání, neboť, jak bylo výše uvedeno, povinná registrace náboženských skupin nevybočuje z mezí stanovených mezinárodními úmluvami. Osoba, která se tomuto požadavku nepodřídí, je pak vystavena oprávněné pozornosti státních orgánů (shodně viz usnesení ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Azs 57/2008 - 69, dostupné z <http://www.nssoud.cz>).

K odkazu stěžovatelky neodůvodněné rozdíly při rozhodování žalovaného je především nutno uvést, že jde o argumentaci zcela neurčitou. Nelze tak ani posoudit, zda existence rozhodnutí, které kasační stížnost označuje za případ jiného právního hodnocení skutkově obdobné věci, byla stěžovatelce (jejímu otci) známa již v době před vydáním napadeného rozsudku či nikoliv. Pokud by tomu tak bylo, meritornímu projednání této námitky by bránilo ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., dle kterého je kasační stížnost nepřijatelná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. V opačném případě by tato nově uplatněná argumentace mohla být za určitých okolností Nejvyšším správním soudem přijata (srov. jeho rozsudek ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, dostupný na www.nssoud.cz); podmínkou takového postupu by však byla dostatečná míra její konkrétnosti. Vzhledem k tomu že stěžovatelka přesně nespecifikovala správní rozhodnutí na něž odkazuje (uváděné datum vydání rozhodnutí „3. 4. 2009“ je evidentně nonsens), nerozvedla, v čem konkrétně se má právní názor v něm vyjádřený odlišovat od právního názoru vyplývajícího z rozhodnutí žalovaného v této věci, a ani toto rozhodnutí (alespoň ve fotokopii) nepředložila, Nejvyšší správní soud tuto stížní námitku posoudil jako nekonkrétní a proto meritorně neprojednatelnou. V rovině obecné pak sluší opětovně poukázat na závěry shora citovaných rozhodnutí, v nichž Nejvyšší správní soud dospěl ve shodě s žalovaným k závěru, dle kterého vyznavači tzv. „čistého islámu“ nejsou v Kazašské republice pronásledováni, diskriminováni ani nepřiměřeně trestáni. Z toho je zřejmé, že tendence rozhodování zjevně směřuje k neudělování mezinárodní ochrany z důvodů vyznávání tzv. „čistého islámu“; rozhodl-li přesto žalovaný jinak v jednom případě lze oprávněně mít zato, že takové rozhodnutí bylo odůvodněno specifickými okolnostmi dotčeného žadatele.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka (resp. její zákonný zástupce) sama žádné

důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje její vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky náleží v souladu s § 11 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení a doplnění kasační stížnosti, ve výši 2100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky (tj. 600 Kč), celkem tedy 4800 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. října 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu